

річок України. Матеріали загальнонаціонального семінару і Першої робочої зустрічі Української річкової мережі. – К.: WetlandsInternational, 2003. – С. 23–25.

6. Al-Shami S. A., Rawi C. S., Ahmad A. H., Nor S. A. Genotoxicity of heavy metals to the larvae of *Chironomus kiiensis* Tokunaga after short-term exposure. *Toxicol. Ind. Health*, 2012, vol. 28 (8), pp. 734–739.

7. Barbosa J. S., Cabral T. M., Ferreira D. N., Agnez-Lima L. F., de Medeiros S. R. Genotoxicity assessment in aquatic environment impacted by the presence of heavy metals. *Ecotoxicol. Environ. Saf.*, 2010, vol. 73 (3), pp. 320–325.

8. Health A. G. *Water pollution and fish physiology*. Florida, CRC press, 1995, 384 p.

9. Järup L. Hazards of heavy metal contamination. *Br. Med. Bull.*, 2003, vol. 68 (1), pp. 167–182.

Курячий К.В.

начальник науково-дослідного відділу;

Погребняк О.І.

провідний науковий співробітник,

Регіональний ландшафтний парк «Краматорський»

ЩОДО ЗБІЛЬШЕННЯ ВИДІВ ОСОБЛИВО ОХОРОНЮВАНИХ ТВАРИН НА ТЕРИТОРІЇ РЛП «КРАМАТОРСЬКИЙ»

Після затвердження Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області виникла необхідність уточнити склад таких тварин на території регіонального ландшафтного парку «Краматорський».

Наявність різноманітних екосистем в межах парку – різнотравно-типчаково-ковилових степів, крейдяних степів, байрачних лісів, штучних лісових насаджень, суходільних луків, водойм зумовлює численні біотопи, придатні для існування багатьох видів тварин. В фауні парку наявні представники різних класів хребетних. В класах Плазуни, Птахи та Ссавці є види, що занесені до Червоної книги України.

Затвердження у 2017 році Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області спонукав нас провести моніторинг охоронюваних видів тварин, місць їх існування, або зустрічі на території РЛП «Краматорський». При цьому були виявлені не занесені до Червоної книги України, але внесені до даного Переліку види. Постало питання про природоохоронний статус тварин, занесених до Переліку. Нижче ми наводимо статуси тварин, які запропоновані в науково-інформаційному довіднику «Червона книга Донецької області: тваринний світ», і на нашу думку відображають реальну ситуацію.

Згідно проаналізованих даних виявилось, що в класах Променепері риби та Земноводні з'явилися види, що підлягають охороні, а в класі Птахи кількість таких видів зросла майже вдвічі.

Порівняння видового складу та природоохоронного статусу рідкісних видів хребетних тварин, що мешкають на території РЛП «Краматорський», включених до Червоної книги України та Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області

<i>Назва класу</i>	<i>Назва виду</i>	<i>Червона книга України</i>	<i>Перелік (статуси запропоновані в «Червоній книзі Донецької області»)</i>
1	2	3	4
Променепері риби <i>Actinopterygii</i>	Слиж європейський <i>Barbatula barbatula</i>	–	рідкісний
Земноводні <i>Amphibia</i>	Кумка звичайна <i>Bombina bombina</i>	–	вразливий
	Ропуха зелена <i>Bufo viridis</i>	–	рідкісний
Плазуни <i>Reptylia</i>	Черепаха болотяна <i>Emys orbicularis</i>	–	рідкісний
	Веретільниця ламка <i>Anguis fragilis</i>	–	рідкісний
	Мідянка звичайна <i>Coronella austriaca</i>	вразливий	рідкісний
	Полоз візерунковий <i>Elaphe dione</i>	зникаючий	рідкісний
	Гадюка степова <i>Vipera renardi</i>	вразливий	вразливий
Птахи <i>Aves</i>	Пірнікоза мала <i>Podiceps ruficollis</i>	–	рідкісний
	Бугай <i>Botaurus stelaris</i>	–	рідкісний
	Чепура велика <i>Egretta alba</i>	–	Рідкісний
	Лелека білий <i>Ciconia ciconia</i>	–	Рідкісний
	Лебідь-шипун <i>Sygnus olor</i>	–	Рідкісний
	Огар <i>Tadorna ferruginea</i>	вразливий	Вразливий
	Скопа <i>Pandion haliaetus</i>	зникаючий	Зникаючий
	Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i>	вразливий	Вразливий
	Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i>	рідкісний	Рідкісний
	Лунь степовий <i>Circus macrourus</i>	зникаючий	Зникаючий
	Лунь лучний <i>Circus pygargus</i>	вразливий	Вразливий

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Птахи <i>Aves</i>	Канюк степовий <i>Buteo rufinus</i>	рідкісний	Вразливий
	Орел-карлик <i>Hieraaetus pennatus</i>	рідкісний	Рідкісний
	Могильник <i>Aquila heliaca</i>	рідкісний	Рідкісний
	Беркут <i>Aquila chrysaetos</i>	вразливий	Рідкісний
	Орлан-білохвіст <i>Haliaeetus albicilla</i>	рідкісний	Вразливий
	Кібчик <i>Falco vespertinus</i>	–	Рідкісний
	Підсоколик великий <i>Falco subbuteo</i>	–	Рідкісний
	Журавель сирій <i>Grus grus</i>	рідкісний	Вразливий
	Деркач <i>Crex crex</i>	–	Вразливий
	Мартин звичайний <i>Larus ridibundus</i>	–	Рідкісний
	Пугач <i>Bubo bubo</i>	рідкісний	Рідкісний
	Сова болотяна <i>Asio flammeus</i>	рідкісний	Вразливий
	Совка <i>Otus scops</i>	рідкісний	Рідкісний
	Сич хатній <i>Athene noctua</i>	–	Рідкісний
	Сиворакша <i>Coracias garrulous</i>	зникаючий	Вразливий
	Ластівка берегова <i>Riparia riparia</i>	–	Рідкісний
	Жайворонок степовий <i>Melanocorypha calandra</i>	–	Рідкісний
	Сорокопуд сирій <i>Lanius excubitor</i>	рідкісний	Рідкісний
	Кам'янка лиса <i>Oenanthe pleshanka</i>	–	Рідкісний
	Горихвістка звичайна <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	–	Рідкісний
	Синиця довгохвоста <i>Aegithalos caudatus</i>	–	Рідкісний
Ремез <i>Remiz pendulinus</i>	–	Рідкісний	
Ссавці <i>Mammalia</i>	Вовчок лісовий <i>Dryomys nitedula</i>	–	Вразливий
	Хом'ячок сирій <i>Cricetulus migratorius</i>	недостатньо відомий	Вразливий

1	2	3	4
Ссавці Mammalia	Вухань звичайний <i>Plecotus auritus</i>	вразливий	Вразливий
	Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i>	вразливий	Вразливий
	Нетопир середземноморський <i>Pipistrellus kuhlii</i>	вразливий	Вразливий
	Нетопир-карлик <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	неоцінений	Вразливий
	Тхір лісовий <i>Mustela putorius</i>	неоцінений	Рідкісний
	Перегузня <i>Vormela peregusna</i>	рідкісний	Вразливий

Природоохоронний статус, зазначених вище видів в Червоній книзі України та в науково-інформаційному довіднику «Червона книга Донецької області: тваринний світ» часто не співпадає. Зокрема, полоз візерунковий *Elaphe dione* (Pallas, 1773) та сиворакша *Coracias garrulus* (Linnaeus, 1758) згідно ЧКУ мають статус «зникаючий», а в «Червоній книзі Донецької області: тваринний світ» запропонований як «вразливий».

Проведене дослідження показало, що на території РЛП «Краматорський» мешкають 49 видів хребетних тварин, що занесені до Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області, з них 27 – присутні у Червоній книзі України, завдяки чому кількість особливо охоронюваних видів в РЛП «Краматорський» набагато збільшилась.

Список використаних джерел:

1. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 11.09.2017 р. №333 «Про затвердження Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області».
2. Перелік видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області / Офіційний вісник України від 20.10.2017. – 2017. – №82. – С. 201. – Стаття 2525.
3. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.
4. Червона книга Донецької області: тваринний світ / за ред. В. Д. Залевського, О. І. Бронскова. – Вінниця: ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», 2017. – 452 с.